

Pohjanmaan elinkeino, liikenne- ja
ympäristökeskus
Kalatalouspalvelut
PL 131, 65101 VAASA

Pvm 23.1.2014
Dnro

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto

Viite MMM:n lausuntopyyntö 4.12.2013 MMM022:00/2008

Asia HE uudeksi kalastuslaiksi

Pohjanmaan ELY-keskus on tutustunut hallituksen esitykseen kalastuslain kokonaisuudistuksesta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Kokonaisuutena ottaen kalastuslain päivittäminen vastaamaan toimintaympäristön muutoksia ja käsityksiä kalatalouden painopisteistä on ollut tarpeen.

Hallituksen esitys on onnistunut mitä tulee vaelluskaloja ja kalan kulun turvaamista koskevaan lukuun. Erityisesti 66 §:n 3 momentin sisältämä kalaväylän leveyden tai sijainnin määräämismahdollisuus tarjoaa ely-keskuksille tehokkaan työvälineen varmistaa vaelluskalojen pääsy kutualueilleen.

Hallituksen esityksen käytännössä heikkoja kohtia on mm. kalastusalue toiminnan uudistamisessa. Kalastusalue toiminnan kipupisteet, esim. toiminnan tehostamistarve tai tutkimustiedon nykyistä laajempi käyttö kalaveden hoitotoimia suunnitellessa, eivät ratkea nimenmuutoksilla eikä suhteellisen raskaan suunnittelujärjestelmän rakentamisella. Tavoitelluista päämääristä esim. alueiden määrän vähentäminen ja tutkimustiedon nykyistä laajempi hyödyntäminen on mahdollista toteuttaa jo voimassa olevan lain pohjalta, mikäli halua siihen kalastusalueella on. Esim. Pohjanmaan ely-keskuksen alueella kaksi kalastusaluetta yhdistyivät joulukuussa 2013 ja suunnitteilla on kahden seuraavan kalastusalueen yhdistäminen. Kokemuksen mukaan kalastusalue toiminta onnistuu hyvin, mikäli alue on

kalataloudellisesti riittävän yhtenäinen ja sen rahoitus on kunnossa. Näiltä osin hallituksen esitys ei juuri tuo uutta kalastusalueiden/kalatalousalueiden toiminnan pohjaksi. Kalastusalueita voidaan yhdistää ja toimintaa kehittää romuttamatta koko järjestelmää.

Hallituksen esityksessä on pykälä, jotka sisältönsä puolesta tuntuivat soveltuvan paremmin asetuksen puolelle, esim. 48 §, 83 §. Toisaalta tulee vaikutelma, että lainlaatija ei luottaisi viranomaisten kykyyn tai tahtoon hoitaa tehtäviään asiallisesti, esim. 15 §, 79 § 2 ja 3 mom. Metsähallitus vastaa kalastonhoitomaksun keräämisestä, eikä seuraavan portaan ominaisuuksista tarvitse säätää. Kaikkea ei voi eikä tarvitse kirjoittaa lakiin.

Yleisesti ottaen hallituksen esityksessä ehdotetut maksut (kalastonhoitomaksut, alueellinen lupa kalastusalue toimintaan) ovat tämän päivän yleiseen hintatasoon verrattuna suhteellisen alhaiset, ja niiden korottamista olisikin harkittava. 2010 –luvulla olisikin jo päästävä eroon historiallisesta taakasta ja traditionaalisesta ajattelusta, jonka mukaan kalastamisen olisi oltava lähes ilmaista.

Yksityiskohtaisemmat kommentit

2 luku

8§: Oikeudesta kalastaa ja kalastusluvista päättäminen valtion yleisvesialueella on keskitettävä ely-keskuksille, jotka muutenkin huolehtivat (kalastus)elinkeinoista koskevista erilaisista kansalliseen ja EU-lainsäädäntöön perustuvista tehtävistä. Huomioon ottaen hallituksen esityksen 13 §:n, joka on linjassa kalastusopas lupamenettelyn kanssa, ei ole järkevää hajottaa toimivaltaa kahdelle eri valtion viranomaiselle. Päättävä valta kalastuksesta yleisellä vesialueella järvessä voidaan osoittaa edelleen myös kalatalousalueelle. Yleisvesialueen luvat ovat muodostaneet merkittävän tulonlähteen kalastusalueelle ja samalla toiminnan perustan –ainakin Lappajärvellä.

3 luku

25§: Ympäristöjärjestöjen mukaan tulo kalatalousalue toimintaan kertoo kalatalouden toimintaympäristön muuttumisesta ja päivittää lainsäädäntöä paremmin vastaamaan ajan tarpeita. Toisaalta herää kysymys, miksi ympäristöjärjestöille on varattu kalatalousalueissa erityisasema. On muitakin

tahoja, joita kalatalous ja vesialueiden käyttö ja hoito kiinnostavat, kuten MTK, turkistuottajajärjestöt, birdlife jne. Hieman epäselväksi jää, onko ympäristöjärjestöillä oikeus yhteen yhteiseen edustajaan, vai onko kullakin järjestöllä oikeus omaan edustajaansa.

7 luku

63 § 2 mom. on paperinmakuinen. Jokivesistöissä koski- tai virtapaikan sijainti vaihtelee riippuen siitä, puhutaanko keskivedestä vai ali- tai ylivedenkorkeudesta. Säännöstellyissä joissa koski- ja virtapaikan raja riippuu lisäksi juoksutuksista. Pykälän toinen momentti voidaankin poistaa, koska vaelluskalavesistön koski- ja virta-alue on määritelty hallituksen esityksen 4 §:ssä. Mikäli käytännön kalastuksessa asiasta syntyy erimielisyyttä, se voidaan ratkaista alioikeudessa.

8 luku

73 § 2 mom. on täydennettävä siten, että myös kalojen ja rapujen siirtoistutus on luvanvaraista.

73 § 4 mom. on parannus entiseen, koska istutuspyytäkirjojen toimittamiselle tulee säädöspohja. Ilmoitukset tulee toimittaa sähköisesti.

9 luku

82 § 2 mom määrätään, että viehekalastuksesta aiheutuva rasitus vahvistetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Tämä on tarpeettoman raskas menettely. Eri kalastustapojen muodostama kalastusrasitus voi muuttua muutamassa vuodessa, eikä käyttö- ja hoitosuunnitelmaan kirjattu rasitus välttämättä pysy ajan tasalla, mutta sitä on kuitenkin lakiehdotuksen mukaan käytettävä.

10 luku

87 §:ssä pitäisi asettaa ryhmään II luokiteltavalle kalastajalle tiukemmat luokituskriteerit. Ryhmään II kuuluva kalastaja saa suhteellisen laajat oikeudet, hallituksen esityksen mukaan esim. luvan asettaa isorysä valtion yleisvedelle pelkästään rekisteriin ilmoittautumalla. Kaupalliseksi kalastajaksi ei tulla ilmoittautumalla rekisteriin, vaan saamalla kalastustuloa. Viimeistään luokituksen uusimisen yhteydessä II luokan kalastajan tulisi antaa kalastustulostaan selvitys .

90 §:ssä asetettu saaliin ensimyyntiin 5 kg:n poikkeuslupa on poistettava. Poikkeuslupa asettaa kalastajat eriarvoiseen asemaan sen mukaan, missä he asuvat (vrt. merialue). Tässä jos missään on mahdollisuus harmaaseen talouteen, mitä ei tule lainsäädännöllä suosia. 5 kg: päiväärän arvo voi vaihdella ja olla huomattava riippuen siitä, onko kyseessä pyöreä kala, file vai mäti.

11 luku

93 §:ssä määrätään kalataloushallinnon tietojärjestelmistä. Onko mietitty meri- ja sisävesialueen yhdessä muodostamaa kokonaisuutta? Mihin sisävesialukset rekisteröidään? Mihin tulee vesiviljelyrekisteri?

Kalatalouspäällikkö Minna Uusimäki

Kalastusmestari Lars Sundqvist